WYMAGANIA EDUKACYJNE
Z JĘZYKA POLSKIEGO – KLASA 4

„NOWE Słowa na start! 4” – Nowa Era

Opracowanie do wykorzystania w dokumentacji nauczyciela
Skala ocen: 2 – dopuszczający, 3 – dostateczny, 4 – dobry, 5 – bardzo dobry, 6 – celujący

Dokument opracowano jako praktyczne, syntetyczne wymagania edukacyjne dla klasy 4, zgodne z układem treści podręcznika „NOWE Słowa na start! 4” oraz z sześciostopniową skalą ocen. Wymagania mają charakter przedmiotowy i powinny być stosowane z uwzględnieniem indywidualnych możliwości ucznia, zaleceń wynikających z opinii lub orzeczeń oraz zasad oceniania przyjętych w statucie szkoły.

1. Ogólne kryteria oceniania

Ocena	Ogólna charakterystyka
2 – dopuszczający	Uczeń opanował wiadomości i umiejętności konieczne. Z pomocą nauczyciela rozumie proste teksty, wykonuje podstawowe ćwiczenia, tworzy krótkie wypowiedzi i stosuje najważniejsze poznane zasady.
3 – dostateczny	Uczeń opanował podstawowe wiadomości i umiejętności. Samodzielnie wykonuje typowe zadania o niewielkim stopniu trudności, rozpoznaje podstawowe zjawiska językowe i literackie.
4 – dobry	Uczeń sprawnie stosuje poznane wiadomości i umiejętności w typowych sytuacjach, analizuje teksty, tworzy uporządkowane wypowiedzi i poprawia własne błędy.
5 – bardzo dobry	Uczeń bardzo dobrze opanował wymagania programowe, samodzielnie i sprawnie analizuje teksty, argumentuje, tworzy spójne i poprawne wypowiedzi oraz wykorzystuje wiedzę w nowych sytuacjach.
6 – celujący	Uczeń biegle wykorzystuje wiedzę i umiejętności, samodzielnie rozwiązuje problemy o wysokim stopniu trudności, twórczo interpretuje teksty, rozwija własne zainteresowania i podejmuje zadania wykraczające poza wymagania podstawowe.

2. Kształcenie literackie i kulturowe

Obszar / umiejętność	**2 – dopuszczający**	**3 – dostateczny**	**4 – dobry**	**5 – bardzo dobry**	**6 – celujący**
Czytanie i rozumienie tekstu	czyta krótki tekst; odpowiada na proste pytania; wskazuje informacje podane wprost	określa temat i główne informacje; porządkuje wydarzenia	wyodrębnia ważne informacje i uzasadnia odpowiedź fragmentem tekstu	wnioskuje na podstawie tekstu; określa znaczenie informacji niewyrażonych wprost	samodzielnie interpretuje tekst, dostrzega związki między jego elementami i formułuje własne wnioski
Proza i świat przedstawiony	wymienia bohaterów, miejsce i czas wydarzeń	przedstawia najważniejsze wydarzenia i cechy bohaterów	charakteryzuje bohatera, wskazując przykłady z tekstu	omawia relacje między bohaterami, motywy ich działań i przemiany	pogłębienie interpretuje postacie i wydarzenia, porównuje utwory i odwołuje się do kontekstów
Wiersz	rozpoznaje wers i strofę; czyta głośno	wskazuje rymy i podstawowe środki poetyckie	określa temat, nastrój i funkcję wybranych środków	interpretuje wiersz, uzasadniając wnioski elementami utworu	twórczo interpretuje utwór i sprawnie wykorzystuje terminologię poetycką
Teksty kultury i	wymienia	opisuje postacie,	opisuje	interpretuje	samodzielnie

obraz	podstawowe elementy przedstawienia	miejsce i sytuację	kompozycję, pierwszy i drugi plan oraz nastrój	znaczenie wybranych elementów obrazu i porównuje je z tekstem	dokonuje pogłębionej analizy i tworzy własny przekład intersemiotyczny
Głośne czytanie i recytacja	czyta zrozumiale, z pomocą nauczyciela	czyta płynnie i wyraźnie	stosuje właściwe tempo i akcent	interpretuje głosowo tekst, odpowiednio modulując głos	tworzy świadomą, artystyczną interpretację tekstu

3. Kształcenie językowe

Obszar / umiejętność	2 – dopuszczający	3 – dostateczny	4 – dobry	5 – bardzo dobry	6 – celujący
Rzeczownik	rozpoznaje rzeczownik i podaje przykłady	określa rodzaj, liczbę i przypadek w prostych przykładach	odmienia rzeczowniki przez przypadki i poprawnie stosuje je w zdaniach	analizuje funkcję rzeczownika w wypowiedzeniu i poprawia błędy fleksyjne	sprawnie wykorzystuje wiedzę o rzeczowniku w samodzielnych wypowiedziach
Czasownik	rozpoznaje czasownik; odróżnia czas przeszły, teraźniejszy i przyszły	określa osobę, liczbę i czas	odmienia czasowniki i poprawnie stosuje formy osobowe	rozpoznaje bezokolicznik, tryb i rodzaj w poznanym zakresie	sprawnie wykorzystuje różne formy czasownika dla uzyskania zamierzonego efektu wypowiedzi
Przymiotnik	rozpoznaje przymiotnik i wskazuje, co określa	określa rodzaj, liczbę i przypadek w prostych przykładach	odmienia przymiotnik i łączy go poprawnie z rzeczownikiem	wyjaśnia zależności między rzeczownikiem a przymiotnikiem	świadomie dobiera określenia dla zwiększenia precyzji i obrazowości wypowiedzi
Przysłówek i inne poznane części mowy	rozpoznaje podstawowe części mowy poznane na lekcjach	rozróżnia części mowy odmienne i nieodmienne w prostych przykładach	poprawnie określa funkcję części mowy w zdaniu	wyjaśnia zależności między częściami mowy i stosuje wiedzę w ćwiczeniach	samodzielnie analizuje nietypowe przykłady i uzasadnia swoje rozpoznania
Zdanie i części zdania	rozpoznaje zdanie; wskazuje orzeczenie lub podmiot w prostych przykładach	rozpoznaje podmiot i orzeczenie oraz odróżnia zdanie od równoważnika	wskazuje najważniejsze części zdania i buduje poprawne zdania	analizuje budowę zdań i świadomie przekształca ich konstrukcję	sprawnie wykorzystuje składnię do budowania różnorodnych wypowiedzi
Słownictwo i frazeologia	wyjaśnia znaczenie podstawowych słów i związków frazeologicznych	rozpoznaje wyrazy bliskoznaczne, przeciwstawne i wieloznaczne	dobiera słownictwo odpowiednie do sytuacji komunikacyjnej	wyjaśnia znaczenie frazeologizmów w kontekście i wykorzystuje je w wypowiedzi	twórczo wzbogaca słownictwo i świadomie dobiera środki językowe do celu wypowiedzi
Komunikacja	rozpoznaje nadawcę i odbiorcę; zna podstawowe zasady kulturalnej rozmowy	stosuje formy grzecznościowe i przestrzega podstawowych zasad dialogu	dostosowuje styl wypowiedzi do sytuacji i odbiorcy	rozpoznaje intencję wypowiedzi i właściwie reaguje na komunikaty	świadomie wykorzystuje język do osiągnięcia celu komunikacyjnego

4. Tworzenie wypowiedzi

Obszar / umiejętność	2 – dopuszczający	3 – dostateczny	4 – dobry	5 – bardzo dobry	6 – celujący
Opowiadanie	tworzy krótkie	zachowuje	tworzy spójne	buduje ciekawą	tworzy oryginalne,

	opowiadanie według planu lub wzoru	kolejność wydarzeń i podstawową kompozycję	opowiadanie z opisem i dialogiem	narrację, różnicuje tempo i świadomie dobiera słownictwo	rozbudowane opowiadanie z przemyślaną kompozycją i stylem
Opis postaci / przedmiotu / miejsca	opisuje podstawowe cechy według pytań pomocniczych	tworzy uporządkowany opis	dobiera trafne określenia i zachowuje logiczną kompozycję	wzbogaca opis o szczegóły, porównania i elementy oceny	tworzy sugestywny, oryginalny opis, świadomie wykorzystując środki stylistyczne
List / wiadomość / e-mail	zna podstawowe elementy formy i podejmuje próbę ich zastosowania	tworzy poprawną, krótką wiadomość zgodną z poleceniem	zachowuje wszystkie elementy formy, styl i kompozycję	dostosowuje język do odbiorcy i celu, zachowując spójność	twórczo i bardzo świadomie wykorzystuje formę oraz styl wypowiedzi
Ogłoszenie / zaproszenie / życzenia	rozpoznaje podstawowe elementy formy	tworzy prostą wypowiedź według wzoru	samodzielnie redaguje kompletną i poprawną formę	dobiera treść i język do odbiorcy oraz sytuacji	tworzy oryginalną, funkcjonalną wypowiedź, świadomie wykorzystując środki perswazyjne lub stylistyczne
Notatka	wypisuje najważniejsze informacje z pomocą nauczyciela	tworzy krótką notatkę na podstawie tekstu	porządkuje informacje i stosuje odpowiednią formę notatki	samodzielnie selekcjonuje informacje i tworzy przejrzystą notatkę	tworzy funkcjonalne notatki graficzne, tabelaryczne lub punktowe i trafnie selekcjonuje treści
Mówienie i dyskusja	wypowiada się na prosty temat, odpowiada na pytania	buduje krótką, zrozumiałą wypowiedź	wypowiada się logicznie, uzasadnia swoje zdanie	argumentuje, słucha rozmówców i odnosi się do ich wypowiedzi	prowadzi samodzielną, kulturalną dyskusję, trafnie dobiera argumenty i kontrargumenty

5. Ortografia, interpunkcja i poprawność językowa

Obszar / umiejętność	**2 – dopuszczający**	**3 – dostateczny**	**4 – dobry**	**5 – bardzo dobry**	**6 – celujący**
Ortografia	stosuje najczęściej ćwiczone zasady; z pomocą poprawia błędy	zna i stosuje podstawowe zasady pisowni ó/u, rz/ż, ch/h oraz wielkiej litery	stosuje poznane reguły w nowych przykładach i samodzielnie poprawia większość błędów	uzasadnia pisownię wyrazów, korzysta ze słownika i dokonuje korekty własnego tekstu	samodzielnie rozwiązuje trudne problemy ortograficzne i świadomie kontroluje poprawność zapisu
Interpunkcja	stosuje podstawowe znaki kończące zdania	poprawnie stosuje kropkę, znak zapytania, wykrzyknik i przecinek w typowych sytuacjach	stosuje poznane zasady interpunkcyjne w samodzielnych tekstach	wyjaśnia zastosowanie znaków interpunkcyjnych i dokonuje korekty	sprawnie stosuje interpunkcję w rozbudowanych wypowiedziach i uzasadnia swoje decyzje
Poprawność językowa	buduje proste zdania; z pomocą poprawia błędy	tworzy wypowiedzi zrozumiałe i na ogół poprawne	dba o poprawność gramatyczną, leksykalną i stylistyczną	samodzielnie redaguje i koryguje własne teksty	świadomie doskonali styl i poprawność, dostrzega oraz wyjaśnia subtelne błędy

6. Samokształcenie i aktywność

Obszar / umiejętność	2 – dopuszczający	3 – dostateczny	4 – dobry	5 – bardzo dobry	6 – celujący
Lektury	zna podstawowe wydarzenia i bohaterów omawianej lektury	przedstawia treść i najważniejsze postacie	charakteryzuje bohaterów i wskazuje najważniejsze problemy utworu	interpretuje zachowania postaci, motywy i przesłanie utworu	samodzielnie porównuje lektury, formułuje pogłębione wnioski i twórczo wykorzystuje ich treść
Samokształcenie	korzysta ze wskazanych źródeł informacji z pomocą nauczyciela	wyszukuje podstawowe informacje w książkach i zasobach cyfrowych	sprawdza informacje w odpowiednich źródłach i selekcjonuje je	samodzielnie dobiera źródła do zadania i porządkuje informacje	świadomie i krytycznie korzysta z różnych źródeł, tworząc własne opracowania
Aktywność i rozwój	podejmuje próby udziału w pracy na lekcji	wykonuje zadania zgodnie z instrukcją	aktywnie pracuje indywidualnie i w grupie	podejmuje inicjatywę, prezentuje własne pomysły i pomaga w pracy zespołu	realizuje twórcze zadania dodatkowe, rozwija zainteresowania polonistyczne i prezentuje efekty własnej pracy

7. Formy sprawdzania osiągnięć ucznia

- odpowiedzi ustne i rozmowy kierowane
- czytanie głośne i ciche ze zrozumieniem
- sprawdziany, kartkówki i testy
- prace pisemne i redagowanie różnych form wypowiedzi
- ćwiczenia gramatyczne, słownikowe, ortograficzne i interpunkcyjne
- praca z tekstem literackim, użytkowym i tekstem kultury
- recytacja i interpretacja głosowa
- projekty, prezentacje i zadania twórcze
- praca indywidualna, w parach i zespołach
- aktywność oraz systematyczna praca na lekcji

8. Przykładowe formy wypowiedzi pisemnej w klasie 4

Opowiadanie; opis postaci, przedmiotu i miejsca; list; wiadomość/e-mail; zaproszenie; ogłoszenie; życzenia; notatka; plan wydarzeń; dialog; charakterystyka w zakresie dostosowanym do klasy 4.

9. Lektury i teksty literackie

Wymagania dotyczą wszystkich lektur obowiązkowych oraz tekstów wskazanych przez nauczyciela w planie pracy. Uczeń powinien znać treść utworów, bohaterów, najważniejsze wydarzenia, problematykę oraz podstawowe środki artystyczne i potrafić wykorzystać znajomość lektury w wypowiedzi ustnej lub pisemnej.

- Jan Brzechwa – „Akademia pana Kleksa”
- René Goscinny, Jean-Jacques Sempé – „Mikołajek” (wybrane utwory)
- Wybrane baśnie i legendy polskie
- Wybrane teksty poetyckie i prozatorskie zamieszczone w podręczniku
- inne lektury wskazane w aktualnym szkolnym zestawie lektur

10. Dostosowanie wymagań

W przypadku ucznia posiadającego opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej, orzeczenie lub inne rozpoznane potrzeby edukacyjne wymagania należy dostosować do jego indywidualnych możliwości psychofizycznych i edukacyjnych, zgodnie z dokumentacją szkoły. Dostosowanie może dotyczyć m.in. czasu pracy, formy poleceń, zakresu materiału ćwiczeniowego, sposobu sprawdzania wiedzy, wsparcia w czytaniu i pisaniu oraz sposobu prezentowania odpowiedzi.

11. Podstawa opracowania

Opracowanie przygotowano na podstawie struktury i zakresu materiału podręcznika „NOWE Słowa na start! 4" wydawnictwa Nowa Era oraz dostępnych materiałów nauczycielskich dotyczących wymagań edukacyjnych dla klasy 4. Nowa Era udostępnia dokument „Wymagania edukacyjne 'NOWE Słowa na start!' dla klasy 4 – 2024", uwzględniający zmiany wynikające z uszczuplonej podstawy programowej. Dokument nauczyciela powinien zostać ostatecznie dostosowany do programu nauczania, statutu szkoły, wewnątrzszkolnych zasad oceniania i aktualnego zestawu lektur.

Źródło materiału wydawnictwa: dlanauczyciela.nowaera.pl – „Wymagania edukacyjne 'NOWE Słowa na start!' dla klasy 4 – 2024".